

ԲՆԱՊՊԱԿՊԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Տարիներ շարունակ, հայկական առնվազնյան վերաբացման ուղղված դեմակայան արդյունաբերության առանցքը Սեւան լճի խնդիրն էր՝ ԱԿ-ի գործարկումով բացառել լճից էներգետիկ նյութակենսոլորտի բացթողումները: Սակայն, երբ իրականացավ ԱԿ-ի վերագործարկումը, նույն արդյունաբերությունը աստիճանաբար մեկ այլ կարգախոս՝ հանուն առնվազնյան անվտանգության ապահովման օգտագործել լճի քրային դաշտերը, այսինքն՝ զոհաբերել Սեւան լճին: Այս առումով ուժազուրկ է 33 վարչապետներ Սարգսյանի 1996 թ. դեկտեմբերի 30-ի թիվ 691 որոշումը, որ ավելում է. «Եկա՛սի ունենալով հայկական ԱԿ-ի համար Սեւան-Յրագրան կասկածի հիդրոէներգետիկայի անվտանգության ուղղությամբ անհրաժեշտ քայլերի ակտիվացումը, ինչպես նաև հիդրոէներգետիկայի արդյունաբերության (դերկապի) քանցմանը»:

Սալի էլեկտրակայանի սնուցելու հարցը, եւ կառավարությունը նկատեց այն միայն գործարկելուց հետո: Կամ ով գիտե, միգրացիոն արդյունաբերության ընթացքում Սեւան լճի քրային գոտիներում է նաև ինչ-ինչ հարցեր (Սեւան-Յրագրան կասկածը մայիս-հոկտեմբեր ամիսներին գործում է ռոտացիոն նյութակենսոլորտի քրային գոտիներում):

Վերջին տարիներին զագասարի տարբերումներն էլ այլ դասակարգումով հանրապետություն մտնող զագի ընդհանուրների, մագուրի ներկայումս դժվարությունների, ինչպես նաև ֆինանսական միջոցների սակավության դասակարգումով կառավարությունը ԱԿ-ի հուսալի էլեկտրակայանի մասնակարգերի հարցը լուծում է Սեւան-Յրագրան կասկածի միջոցով: Առնվազնյան այժմ գործող բոլոր, սեփական կարիքների համար օրական ծախսում է մոտ 800 հազար կվ.ժամ է-

ծեւ նյութերով: Լճի առկայությունը բարենպաստ դասակարգում է ստեղծում իր իսկ ավազանի հողօգտագործման համար: Օրինակ, Սեւան լճի ավազանում է արտադրվում հանրապետության կարսոֆիլի եւ անասնակերի ավելի քան 25 տոկոսը: Լճի շրջանում է կիսանաղաշային Արարատյան դաշտը դարձել բարեբեր բեռնատար: Վերջին 7-8 տարիներին առավել անկառավարելի են դարձել լճի տափառայության, դասակարգության եւ օգտագործման բնագավառները: Ճիշտ է, լճից ազգային մեծագույն հարստություն է եւ միջոց ընկալվել է որոշու զալի սերունդների սեփականություն, բայց այսօր օգտագործվում է մի քանի մարդու ծախսով ու նմանազանով: 1993 թ. Սեւան լճից բաց է բողբոջվել մեկ միլիարդ 517 մլն խմ ջուր, որը համարժեք է լճի մակարդակի իջեցմանը 1,22 մետրով: Տրի այդ քանակը ղեկ է ու արտադրած լինելու 3

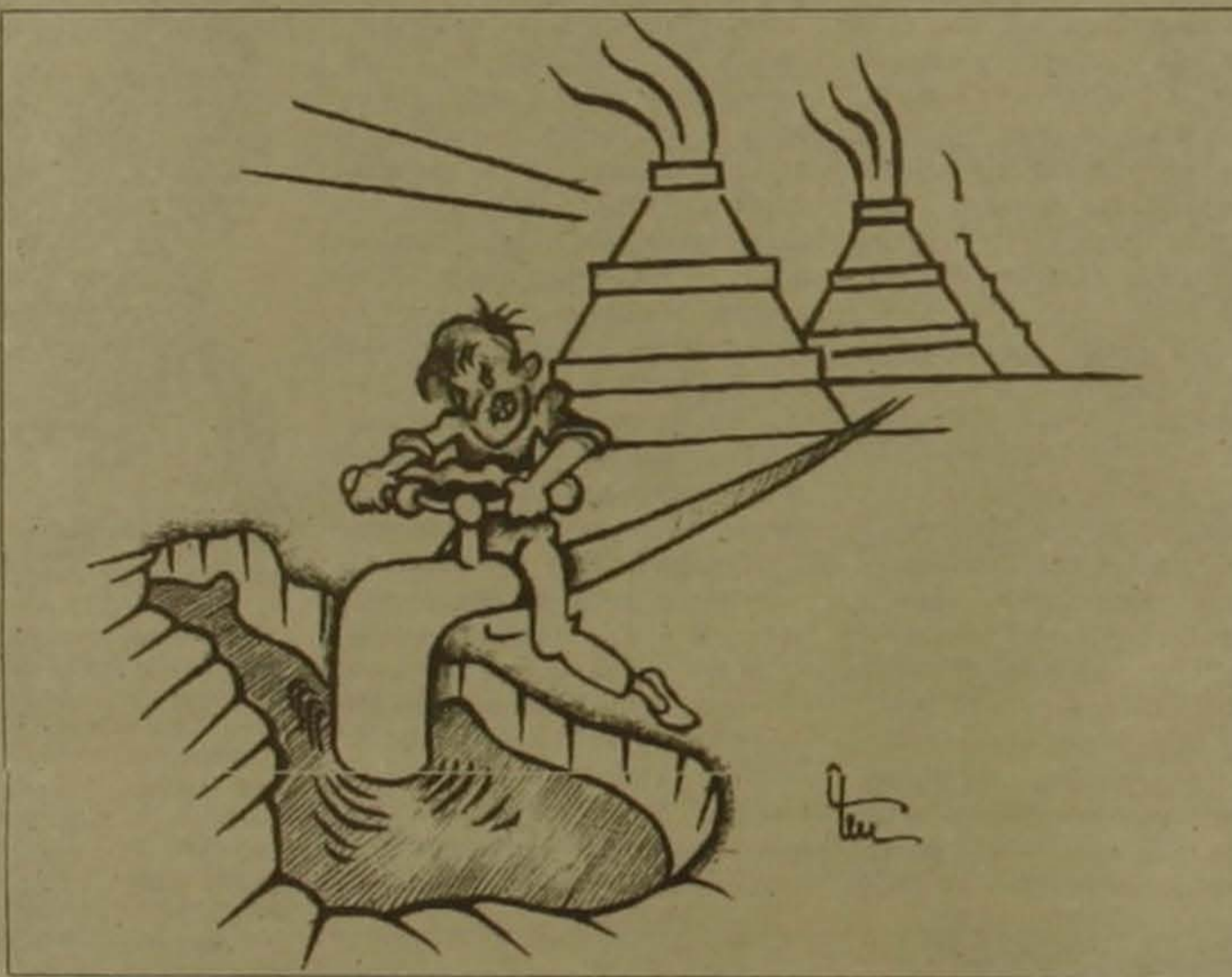
հիդրոէլեկտրակայանի մեծազանցված վայրկյանում 1000 լիտր խմելու ջրի ջուր է մղվում հողի մակերես: Չնայած քրի լավ որակին եւ ծախսած միջոցներին, չի օգտագործվում անգամ ռոտացիոն համար: Պարզ է, ինչու էլ ջանք անվել այդ ջուրը օգտագործելու համար, երբ ինքնահոս գալիս է Սեւան լճի ջուրը՝ անվճար: Լճից վերցրած քրի համար չի վճարում նաև էներգետիկայի նախարարությունը: Լճի տափառայանում ուղղված ծառերն ու խոտանները առանց են, բայց անօգուտ: 1996 թ. դեկտեմբերի մի դասակարգում խոտանացվել այդ սարվա ընթացքում 36 սմ-ով բարձրացել է լճի մակարդակը, իսկ մյուսը անօգուտ հայտարարել, որ արդեն 16 սմ-ով մակարդակը բարձրացել է... Տագնապալի են նաև ձկան դասակարգի վերաբերյալ Սեւան լճի օգտագործման խնդիրները: Ձկան մայրական կազմը խիստ նվազել է: Ան-

Սեւանը կորցնում ենք վերջնականապես

Վանդալիզմը շարունակվում է ազգային բնաշխարհի մեծագույն հարստության նկատմամբ

Ների ստացված քանակը, բույսերի 1997 թ. առաջին եռամսյակում Սեւան լճից 1997 թ. սոցիալ-սնտեսական ծրագրով նախատեսված քրի չափաբանակից էներգետիկ նյութակենսոլորտի ծախսել 30 մլն խմ»:

Նախ՝ այս որոշումը հակասում է 33 սոցիալ-սնտեսական ծրագրին, որի 2.13 բաժնում նշվում է. «Սեւան լճից քրի բացթողումների սահմանափակման սահմանումը միայն ռոտացիոն նյութակենսոլորտ ոչ ավելի քան 280 մլն խմ»: Չե՞տարի՞ր է, ո՞վ է կազմել 691 որոշման նախագիծը եւ ներկայացրել հաստատման եւ ինչ տարիներում է հաստատվել: Կամ արդյո՞ւր որոշման նախագիծը նախօրո՞ւ համաձայնեցվել է Սեւան լճի եւ ավազանի հիմնահարցերով զբաղվող գիտական կազմակերպություններին հետ: Որոշումից նաև այն տղավորություն է ստացվում, որ Սեւան-Յրագրան կասկածի համակարգում քրային գոտիներում ջուր ինքնահոս չէ, եւ այդտեղ քրի կուտակումներ են լինում: Չայն՞ի է, որ մինչեւ 1991 թ., երբ արգելված էր լճի քրի օգտագործումը էներգետիկ նյութակենսոլորտ, նոյեմբեր-ապրիլ ամիսներին այդ քրասարի սանիտարական հոսիք անսակարգ կազմում էր 0,19 մլն խմ եւ արեւի ինժե՞ր քր աստիճանում: Օրինակ, 1977-87 թթ. սարք տարիներին սանիտարական գույքային հոսիք կազմել է 11,9 մլն խմ: Ցավով ղեկ է նետ, որ 1993 թ. միայն երկու օրվա ընթացքում (հունվարի 12-13) լճից բաց են բողբոջվել 12,06 մլն խմ ջուր:

լեկտրակայանի: Փորձելով ծեծել, արդյո՞ւ նոյեմբեր-ապրիլ ամիսներին հնարավոր չէ խնայել Սեւան լճի ջուրը եւ ԱԿ-ին էլեկտրակայանի մասնակարգեր (յրացուցիչ) մեկ այլ աղբյուրից: ա) Չանհրաժեշտությունում անկազմաբարձր օգտագործմանը հնարավոր է մոտ 40 օր առաջիկայով քրային էլեկտրակայանների անընդմեջ աշխատանքը, այսօրվա գործողությունների սահմաններում: Գագասարի վթարի վերացումը սովորաբար տևում է մի քանի օր, երբեմն 10-15 օր: Գագասարները կարելի է լիցքավորել անսովոր ավազաններին, երբ գործում է Սեւան-Յրագրան կասկածը եւ ծնունդ հետ համեմատ էներգիայի տրամադրման օրակարգը ավելի փոքր է:

բ) Որոշակի կասկածի նոյեմբեր-ապրիլ ամիսներին օրական արտադրում է շուրջ 4 մլն կվ.ժամ էլեկտրակայան: գ) Գյուլուտի հիդրոէներգետիկայանը ունի քրի օտարազան ղեկարգում անհրաժեշտ ղեկարգում օգտագործելու համար: դ) ԱԿ-ում սեղակված են դիզել-գեներատորներ:

Պարզ է, զագի տախտակումը, դիզել-գեներատորի համար վառելիքի հայտարարելը կամ ավելի հզոր դիզել-գեներատոր գնելը հեծ գործ չէ, կամ, ինչպես միջոց են մասնագետները, Որոշումից Սեւան լճի էլեկտրակայանի հասցնելը սնտեսապետ ծեծումն չէ, քանի որ ծանաղառիին կորուստներ են լինելու: Չափանալի է, սնտեսական հաշվարկներն ու գիտական հիմնավորումը դասարար են ցանկացած միջոցառում իրականացնելիս, բայց կարծում են Սեւան լճի ճակատագիրը վճռելիս այդ հաշվարկներն ու հիմնավորումը նույնպես անհրաժեշտ են:

Այսօր ղեկ է չէ նոր ուսումնասիրություններ կատարել Սեւան լճի բնաշխարհական եւ սնտեսական նշանակությունը հաստատելու համար: Բազմակողմանի ուսումնասիրությունները հիմն են առնելու, որ լճի քրային դաշտերի ավելացումը եւ դրա որակի բարելավումը, ինչպես նաև ձկան դասակարգի օգտագործման կառավարումը դասարարի տախտակներ են: Թե ինչ բացառիկ տեղ է գրավում Սեւան լճից հանրապետության սնտեսական հաշվարկում, առավել ցայտուն դարձավ քրային կայանի սարիներին: Բացի լճի հաշվարկ արտադրած էլեկտրակայանից, որսած ձուկը բնակչության համար ոչ միայն էժան ու որակյալ սննդամթերք է, այլ նաև սահմանափակ շուկաներում փոխանակվում է նվազագինով եւ այլ անհրա-

միր կվ.ժամ էլեկտրակայան: Այդ տարի հանրապետությունում արտադրվել է 6,3 մլրդ կվ.ժամ էլեկտրակայան, որից Սեւան-Յրագրան կասկածում 2,8 մլրդ: Ընդհանուր կորուստները կազմել են 2,4 մլրդ կվ.ժամ: Այս բվերը ցույց են տալիս, որ Սեւան լճից քրի բացթողումները կարող էին լինել անհամեմատ փոքր, իհարկե, եթե երկուստեք գործող էին իշխանությունը ունեցողների անձնական ասի մոլուցիչ որոշումները: 1991-95 թթ. բոլոր ավանախ եղան, թե Սեւան լճի գոյության հաշվարկ արտադրված էլեկտրակայանի ինչ քրի անհրաժեշտությամբ էր բաշխվում: Կարծ ծանաղառականությունում ծեծվողված էներգետիկայի ծախսերն անհրաժեշտ էր զգանալ իրականացնելիս մեջ ղեկարգ, գրկելով նրան անգամ օրական 1-2 ժամ էլեկտրակայան ստանալու հնարավորությունից: Ի՞նչ է ստացվում, ցամառում է լճից, որը մեր ազգային խորհրդանիշն է: Կաշտով սալ լցանկացողը եւ լճից խավարում ստանալուն են, իսկ սակավաթիվ մարդիկ գերհարստանում: Այստեղ ակամա հիշեցի այսօր անարգարացիորեն բանում նստած, ժամանակին Գե տղասամալորի էլույթի այն խոսքերը, թե հեղափոխությունից հետո կոմունիստները հարուստների ունեցվածքը բաժանեցին բնակչությանը՝ մեծամասնությանը, իսկ այժմ մեծամասնության ունեցվածքը հանձնվում է փոքրամասնությանը: Եւրո մեկ սար է, ինչ համեմատաբար կարգ ու կանոն է ստեղծվում էլեկտրակայանի բաշխման բնագավառում, եւ հանրապետությունում դրա տակարար առանձնապես չի զգացվում, այն դեպքում, երբ 1993 թ. ծախսվել է 6,1, իսկ 1996 թ.՝ միայն 5,7 մլրդ կվ.ժամ էլեկտրակայան:

Արդյունավետ չի օգտագործվում նաև ռոտացիոն նյութակենսոլորտ վերցրած ջուրը: Այստեղ կորուստներ կազմում են շուրջ 50 տոկոս: Ռոտացիոն ցանցի բարելավմամբ հնարավոր է կրկնակի տակառացնել Սեւան լճի քրի բացթողումները: Բացի այդ, ռոտացիոն վայր հասած ջուրը համախ կորչում է աղաղություն: Սեւան լճի քրային դաշտերի տալլաման օրինակ է այն, որ 1995 թ. ամռան որոշ օրերին ռոտացիոն ջուրը բաշխվում էր Արաօ գետը որոշու դասակարգումը քրի վարձը չվճարող հարկատուների: Կամ, երեւանցիները ակամախ են, թե ինչպես Սեւան լճի ջուրը բաց համախ հոսում է փչացնելով ծանաղառիներն ու շինությունները, իսկ դրանց կողմից քրի բացակայությունից խանձվում բույսերը, չորանում ծառերը:

բույսերի ցանցերով ուսվում է նաև մասդալը: 1996 թ. ձկնազորությունը կանխելու նյութակենսոլորտ սահմանված ձկնորսության արժանագրային ծեծ, որը ցավով, չբարելավվեց վիճակը, այլ հակառակը: Եթե մինչ այդ ձուկ էին որսում վերադաս-իրավադատի կողմից հովանավորվածները, առաջ այժմ ցանկացածը: Պատահական չէ, որ ձկան արժեք իջել է: Չնայած արժանագիրը սրվում է բաց ցածր գնով, բայց մեծամասնությունը չի ցանկանում արժանագիր ունենալ, քանի որ այդ դեպքում նա վճարում է թե՛ արժանագրի համար, եւ թե՛ հսկիչ-իրավադատին: Արժանագրային եղանակը արդյունավետ կլինի միայն օրինականության քրային կենսոլորտում: Թող ինձ ներեն առանձին նվիրյալներ, բայց ընդհանրապես, բնօգտագործման բնագավառում անստանալու է, թե այլ հարստություն, օրինակ խախտողի եւ հսկիչ-իրավադատի միջեւ ստեղծվել է անձնական փոխառապես կայուն համերաշխություն, եւ դրա հիմնական դասակարգից մեկը չնչին աշխատավարձ է, որը կարելի է համարել աշխատավարձի բացակայություն: Փաստորեն օրինակախոսում ու կաշտով քրի մակարդակներում դարձել են աղուստի միջոց՝ սահմանված մեր ֆայնալիստ սնտեսությունը դեռի կործանում: Վերջին 60 տարիների ընթացքում լճի մակարդակը իջել է 19,2 մետր: Այդ ժամանակահատվածում մոտ 2 անգամ մեծացել է ավազանի բնակչության թիվը եւ բույսերը զարգացել են գյուղատնտեսությունը, արդյունաբերությունը, սրանադրոջ, որի հետեւանով մինչեւ 10 անգամ մեծացել է աղտոտող նյութերի մուտքը Սեւան լճի: Վաստեղ է քրի որակը՝ խմելու «մաքուր» քրի որակը այժմ համադասախոսում է աղտոտվածին, որն օգտագործելուց առաջ ղեկ է մաքրման ենթարկվի: Օրինակ, լճի քրի որակի կարելու չափանիշ լուսաթափանցելիությունը, որը կարելու նշանակություն ունի լճային բնաշխարհի կենսական ընթացքների ապահովման համար 14 մետրից հասել է 3 մետրի: Լիճը փրկելու համար ղեկ է վերականգնել նախկին իշխանությունների որոշ ավանդույթները: Ճիշտ է, նրան լիճը կործանման եզրին հասցրին, բայց դրանից հետո լճի էկոհամակարգի բարելավման համար կառուցեցին Արփա-Սեւան քրային, Չոգի ոսկու հանքային վերամշակման սեղանի փոխարեն Արարատ ֆաղաֆ. նյութակայանը էին կառուցել օդակառու կողմից, ինչպես նաև արդյունաբերությունը եւ կենցաղային աղբը ավազանից դուրս հանել եւ այլ: Վերջին ամիսներին խոտանություն է գնում Չոգի հանքային խոտան վերամշակելու վերաբերյալ: Լորից խոտան է սնտեսապետ աշխատե լինելու մասին, կարծես նախկին իշխանությունները սնտեսություն գնահատման հարցերում ավելի նվազ կարողություններ ունեցին, քան այսօրվա այրերն են, որոնց գործելակերպում աղազան բացակայում է:

Բավական է, իշխանությունները, վերջ ի վերջո, լճի վերաբերյալ հստակ ծրագիր ղեկ է ներկայացնել, թե ոչ, իսկ առանձին ձկնորսներ մեր ղեկ է գիտակցել ու հրաժարվել ձկան մատուցող որսային հանցագործ ֆայլից: Իհարկե, իրավական երկրի տարածված հեծ է խնդիրը լուծել, բայց առայժմ, կարծում են, առաջին հերթին ավազանի բնակչությունը ղեկ է հոգասար վերաբերմունք ցուցաբերի: Ցավով, բնակչությունը իրական սեղելությունից համարյա զուրկ է, որը խանգարում է նրան որոտելու իր ակնկալությունը: Բնակչության տախիվ վերաբերմունքն առավել խորանում է նաև նրանով, որ որոշ աղաղակները ֆարգում են, թե մարդը չլիք է տղայի իր կյանի, իրավունքների եւ աղաղակի համար... Վկայելով, մեկ անգամ եւս ցանկանում են ծեծել, որ ԱԿ-ի անվտանգության ապահովման նյութակենսոլորտ վերաբերյալ լճի քրի օգտագործումը հիմնավորված չէ եւ հակասում է մեր ազգային նյութակենսոլորտի:

ՆԱԿՈՒ ՄՍԿԱՍՄԵՐԱՆՆ
Տայրաստի կառույցների
միտություն նախագահ

Մեծ Բրիտանիայի արտաքին գործոց նախարար Մայկոլդ Ռիֆիինը ֆրանսիական «Էֆտրես» հանդեսին վերջերս տված հարցազրույցում փորձել է բանավեճ «խրախուսել» եվրոպական միության երկարամյակ անդամների շուրջ: Թե եՄ-ի առաջնությունը, իրոք, բնականորեն չի առաջանում, եւ արդյոք, արժե՞ կրակի մեջ յուղ լցնել, «Միզամած

եր փաստվեց, որ ժակ Շիրակն ու Հելմուտ Զոլը բեմադրար են վերաբերում եվրոպայի դաճուրյանը, եւ Ռիֆիինը հարց ուղղվեց, թե ինչի՞ց է նա վախենում. նախարարը հայտնեց, որ ինքը նրանց հրավիրում է վերանայելու եՄ-ը բարեփոխելու նախագծերը եւ հաշտվելու իրենց որոշումների գործնական արդյունքը սասից քան, անգամ քանակինգ

րեն ասեն, թե ո՞ր սահմաններն են իրեն վերադառնում հնարավոր ինտեգրացիային: Այս դարազայում, հաղափայտները կհարողանան որոշում ընդունել: Ո՞րն է դրա վերջնական նպատակը: Պե՞տք չէ ձեռնարկել ճանապարհորդություն առանց անգամ աղոթ «հանգրվանի» դասկարգման: Բավական չէ կրկնել՝ «Ես չեմ հավատում Դաւենային եվրոպային» միտքը, եթե վերջինիս միա-

ԲՐԻՏԱՆԱԿԱՆ ՏԵՍԱԿԵՏ

Մալբոլմ Ռիֆիինը. «Ո՞ր է հասնելու եվրոպային»

Կամ՝ «ո՞րն է սարքերությունը մեզ առաջարկվողի եւ եվրոպայի Մ. Նախանգնի միջև»

Արի՞նք» արտգործնախարարության առաջնորդը նեց, որ այդ բանավեճն ընդգրկում է միայն հաղափայտ գործիչներին, համալսարանականներին, դիվանագետներին եւ լրագրողներին: Սակայն, Բրյուսելին հետաքրքրում են բազմաթիվ բնաններ, որոնք անմիջականորեն շեղվում են հաղափայտների ստորյա կյանքը աշխատանքը, բարեկեցությունը, ժողովրդի միջավայրը, կենսամակարդակը: Այսօրինակ հարցերը չեն կարող դառնալ միմիայն հաղափայտ ղեկավարների բնաններն առաջնությունը: Իսկ «գուցե հասարակական կարծիքը խնդր առաջ կհարցին բավականաչափ տեղյակ չէ» մտավախությունը Ռիֆիինը անդրադարձավ, թե Ֆրանսիայում Մաստրիխտի համաձայնության շուրջ համաձայնի ժամանակ շփոթմանը աշխարհը կհանձնվի թվում է այդ սարածայությունները չեն արտահայտվել հաղափայտ բնաններում մեջ: «Կարող են ենթադրել, որ վիճարկությունն այստեղ շարունակվում է, բայց ոչ այնքան ակտիվորեն, որքան Մեծ Բրիտանիայում», «խոստովանեց» քրիստոնեական դիվանագետը: Պատճառը բացատրեց նրանով, որ ցամաքային եվրոպայի երկրները հինգ տարի շարունակ աղբյուր ու կրել են օտարերկրյա բռնազավթումը կամ անբողջաժամանակ վարչակարգի ծանրությունը: Այդ իրադարձությունները մեծապես տղավորել են ներկայիս ղեկավարներին, որոնք, անկասկած, հիշողության մեջ են դառնում այն ժամանակակիցները: Օրինակ, Գերմանիայի կանցլեր Զոլը համախոսեց զուգահեռ է անցկացնում «եվրոպական կառուցվածքի» եւ դասերազմի վերադարձի դեմ երաշխիքի միջև: Անգլոս, փաստարկն անկեղծ է եւ ազնիվ: Սակայն, նա իրավունք չունի զրկելու մեզ սերտաճումը վարելու լավագույն միջոցների բանավեճից:

Մալբոլմ Ռիֆիինը

ժամանակ հույս են էլ ավելի մեծ սերտաճում: Նոյաստատությունների մասին խոսելը, ինչդեռ այդ անուն են Բրյուսելում սիրում քան է: Հետո՞ ինչ: Այն հարցին, որ «տրիանգր» (դաշտանողականները) եՄ-ի հարցում բաժանվել են, եւ արդյո՞ք քրիստոնեական կառավարության դիրքորոշումն այդատեղան հասկ է, որն Ռիֆիինը հավաստեց, որ այն, այսուհանդերձ, որոշակի է: «Մեզ կազմել ենք չափանիւնների մի ցանկ, որոնց արժեքով դասում ենք Բրյուսելից եկող ցանկացած նախաձեռնության մասին: Դա արվեց ընտրողների աչքի առաջ: Եվ եթե բնաներումից հետո անդրադառնանք ազգային շահերին նոյաստող եվրոպական նախագծին, ապա հավանություն կստանալ Այստիպով որոշումները»:

Պարզապես չափանիւններն առաջնությունը ընդհանուր իրանմանիչ օտեղծում եւ ի վերջո հարկ եղած դեղորմ ֆիսկալ համադասարանացում, արդարադատության եւ ներքին հաղափայտության սարքեր ճեղակողների (ուսիկանություն, ներգաղթ, աղասանի իրավունք) հսկողություն, ընթացք դեղի ընդհանուր դաճուրյանը... Այս ամենը փնտրվելու է հեղինակավոր մեծամասնություն կարգով՝ առանց բոլոր անգամ երկրներին դատարար համաձայնությունը միավորելու... Այդ դեղորմ, ի՞նչ սարքերություն կա մեզ առաջարկվող ծրագրի եւ եվրոպայի Միացյալ Նահանգների միջև: «Էֆտրեսի» այն հարցին, թե ինչու է նա մեղադրում գերմանացիներին եւ ֆրանսիացիներին ամբողջական համար, քրիստոնեական արտգործնախարարն ասաց, որ բոլոր նախագծերն ընթացում են միեւնույն ուղղությամբ: «Ես հարց եմ արել, ո՞րն են հասնելու մեզ: Թող «սահագրգիռներն» ինձ հասկող-

Լիբանանի նախագահ Տրաուին սղառնում է հրաժարականով

ԲԵՅՐՈՒԹ, 11 ԱՊՐԻԼ, ՓՄՍ: Տեղական ընտրությունների հարցով անցյալ Եւրոպական ընթացում Լիբանանի նախագահ Իլիաս Գաուրիի ու վարչապետ Զարիֆիի միջև ծագած հարցադրական շարժումը ավելի մտահոգի է սկսել դառնալ եւ ծախսակողման «Մաֆի» թերթը հարողրեց, թե Գաուրին սղառնացել է հրաժարականի, եթե հուսիսի 1-ին եւ 8-ին կայանալիք ընտրությունները հետաձգվեն: Չե՞սածգման մասին տարածայությունները սկսվել են, երբ Զարիֆին խորհրդարանից հեռ է վերցրել ընտրություններին առնչվող բանաձեռը: Զարիֆիին ընտրությունների համաձայն, Զարիֆին մտահոգ է այն իրողությամբ,

որ ընդդիմադիրները կարող են մեծ թվով Երանների տիրանալ, սկարացնելու իր դիրքը: Լիբանանի իրավաբանները իրենց հերքին արդիի 8-ին մեկ ժամով գործադուլ արեցին, բողոքելով Սահմանադրական խորհրդի վրա բանեցված կառավարական ճնշման դեմ, որի հետեւանով խորհրդի նախագահ Ռաժդի Մալլաքը անցյալ Եւրոպայի իրաժարական է հանձնել: խորհուրդը մնում էր անցյալ սեղանների խորհրդարանական ընտրություններում արձանագրված խախտումները, եւ հավանականություն կար, որ արդյունքների մի մասը լեղյալ համարվեր:

Ալբանիայում հանրապետական կուրճի երկրի կառավարման ձեռք

10 ԱՊՐԻԼ, «ԱԶՍՈՒԹՅՈՒՆ»: Ալբանիայի հիմնական հաղափայտ կուսակցությունները որոշեցին, որ հանրապետական է դասախոսանի այն հարցին, թե ինչու իրենք չեն լինի երկրի, նախագահական, խորհրդարանական, թե՛ միադեպական: Այդ մասին այսօր հարողրեցին Ալբանիայի թերթերը: Գանձավել անցկացնելու որոշումը ծագեց երկ երկրյան հունիսին վաղաժամկետ ընտրություններ անցկացնելու որոշման հետ միաժամանակ, երբ 10 հաղափայտ կուսակցությունների ղեկավարներ նախագահ Մալի Բեթիայի հետ մեծապես կին մեծապես անցկացնում: Ալբանիայի արվարձան կուսակցությունը տեղեկացրել է, որ երկրի թագի հավակնորդ Լեկա Չոգուն Եւրոպայի օրը կօժանանի Ալբանիա՝ անորոշ ժամանակով:

Ալբանիայի հիմնական հաղափայտ կուսակցությունները որոշեցին, որ հանրապետական է դասախոսանի այն հարցին, թե ինչու իրենք չեն լինի երկրի, նախագահական, խորհրդարանական, թե՛ միադեպական: Այդ մասին այսօր հարողրեցին Ալբանիայի թերթերը: Գանձավել անցկացնելու որոշումը ծագեց երկ երկրյան հունիսին վաղաժամկետ ընտրություններ անցկացնելու որոշման հետ միաժամանակ, երբ 10 հաղափայտ կուսակցությունների ղեկավարներ նախագահ Մալի Բեթիայի հետ մեծապես կին մեծապես անցկացնում: Ալբանիայի արվարձան կուսակցությունը տեղեկացրել է, որ երկրի թագի հավակնորդ Լեկա Չոգուն Եւրոպայի օրը կօժանանի Ալբանիա՝ անորոշ ժամանակով:

Յասեր Արաֆատը հանդիմոց «Շիւքեթ» ծառայության ղեկավարին

10 ԱՊՐԻԼ, ԲԷ: Պաղեստինի առաջնորդ Յասեր Արաֆատը Գազայի հասվածում հանդիմոց «Շիւքեթ» անվանազուրյան ծառայության ղեկավար Ամի Այալունի հետ: ԱՄՆ-ի Կենտրոնական հետախուզական վարչության ներկայացուցչի ներկայությամբ անցկացված այդ հանդիմոցը տեղի ունեցավ Միացյալ Նահանգների առաջարկով եւ նվիրված էր մահադատար Կաթիլիանի մահափորձերը կանխելու հարցին: Իսրայելական կողմը դաժանաբան ռազմապետը համազորակցությունն այդ բնագավառում հանուն մահափորձերը ծայրահեղականների դեմ մղվող համատեղ ջանքերի: «Շիւքեթի» ղեկավարը նախազգուշացրեց, որ նոր մահափորձեր կարող են ոչնչացնել մեծապետության գործընթացը:

Ալբանիայի հիմնական հաղափայտ կուսակցությունները որոշեցին, որ հանրապետական է դասախոսանի այն հարցին, թե ինչու իրենք չեն լինի երկրի, նախագահական, խորհրդարանական, թե՛ միադեպական: Այդ մասին այսօր հարողրեցին Ալբանիայի թերթերը: Գանձավել անցկացնելու որոշումը ծագեց երկ երկրյան հունիսին վաղաժամկետ ընտրություններ անցկացնելու որոշման հետ միաժամանակ, երբ 10 հաղափայտ կուսակցությունների ղեկավարներ նախագահ Մալի Բեթիայի հետ մեծապես կին մեծապես անցկացնում: Ալբանիայի արվարձան կուսակցությունը տեղեկացրել է, որ երկրի թագի հավակնորդ Լեկա Չոգուն Եւրոպայի օրը կօժանանի Ալբանիա՝ անորոշ ժամանակով:

Պարսից ծոցի լուսաբանի սինդրոմի գաղտնիքը բացահայտվեց

10 ԱՊՐԻԼ, ՎՕԱ Միացյալ Նահանգների Կենտրոնական հետախուզական վարչությունը ընդունեց, որ թե՛ս է նախազգուշացնել ամերիկյան գործերին լուսաբանի իրական զինադաժանը: Պարսից ծոցի լուսաբանի վարչության ղեկավար Ամի Այալունի հետ: ԱՄՆ-ի Կենտրոնական հետախուզական վարչության ներկայացուցչի ներկայությամբ անցկացված այդ հանդիմոցը տեղի ունեցավ Միացյալ Նահանգների առաջարկով եւ նվիրված էր մահադատար Կաթիլիանի մահափորձերը կանխելու հարցին: Իսրայելական կողմը դաժանաբան ռազմապետը համազորակցությունն այդ բնագավառում հանուն մահափորձերը ծայրահեղականների դեմ մղվող համատեղ ջանքերի: «Շիւքեթի» ղեկավարը նախազգուշացրեց, որ նոր մահափորձեր կարող են ոչնչացնել մեծապետության գործընթացը:

Պարսից ծոցի լուսաբանի սինդրոմի գաղտնիքը բացահայտվեց: Պարսից ծոցի լուսաբանի վարչության ղեկավար Ամի Այալունի հետ: ԱՄՆ-ի Կենտրոնական հետախուզական վարչության ներկայացուցչի ներկայությամբ անցկացված այդ հանդիմոցը տեղի ունեցավ Միացյալ Նահանգների առաջարկով եւ նվիրված էր մահադատար Կաթիլիանի մահափորձերը կանխելու հարցին: Իսրայելական կողմը դաժանաբան ռազմապետը համազորակցությունն այդ բնագավառում հանուն մահափորձերը ծայրահեղականների դեմ մղվող համատեղ ջանքերի: «Շիւքեթի» ղեկավարը նախազգուշացրեց, որ նոր մահափորձեր կարող են ոչնչացնել մեծապետության գործընթացը:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՄԵՐԻԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ ՀԱՄԱՐԱԿԱՆ ԱՌՈՂՋԱՊԱՐԻՈՒԹՅՈՒՆ

Վկայագիր/մագիստրոսի կոչում ընդունող ծրագիր 1997-1998 թթ.

Հայաստանի ամերիկյան համալսարանը ընդունում է դիմումներ «Հայաստանական առողջապահություն» վկայագիր/մագիստրոսի կոչում ընդունող ծրագրի համար: «Հայաստանական առողջապահություն» ծրագրի նպատակն է համապատասխան կրթությամբ մասնագետներ առաջարկել հասարակական առողջապահության ոլորտում աշխատելու համար: Առանձնահատուկ ուշադրություն կհատկացվի առողջապահության հիմնական գիտությունների ուսումնասիրությանը, ներառյալ ծրագրավորմանը, գնահատմանը, կառավարմանը, կառուցմանը, կառուցմանը, համաճարակաբանությանը եւ ղեկավարմանը: Դիմողները թե՛ս է լինեն կամ բժշկական (ասամաբուժական բաժինը ներառյալ) եւ անասնաբուժական ինստիտուտների Երանականներ, կամ ճարտարագիտական, բնագիտական, հասարակագիտական կամ այլ հարակից մասնագիտությունների բարձրագույն կրթություն ունեցող անձինք, որոնք ունեն առողջապահության կառավարման կամ հասարակական առողջապահական ծառայության բնագավառում առնվազն երկու տարվա աշխատանքային փորձ: ՀԱՀ ընդունվելու համար անհրաժեշտ է ունենալ ընդհանուր գնահատականների 4.0 եւ բարձր միջին ցուցանիշ: Ինչդեռ նաեւ TOEFL մնությունից հավանել 550 միավոր կամ ՀԱՀ-ում մայիսի 6-ին կազմակերպվող անգլերեն լեզվի իմացությունը գնահատող մնությունից ստանալ բարձր գնահատական: Ամերիկյան կազմակերպող GRE մնությունից: Այն դիմողները, որոնք չեն բավարար անգլերեն լեզվի իմացության դաժանաբան մակարդակը, կմասնակցեն 1997 թ. մայիսին ՀԱՀ-ում սկսվող անգլերեն լեզվի արագացված դասընթացին, որի ուսման վարձը կազմում է ԱՄՆ 300 դոլարին համարժեք դրամ: 1998 թ. գարնան, ամառն եւ աշունը ընթացում ուսանողները կունենան հետեւյալ դասընթացները, առողջապահության ղեկավարում եւ կառավարում, կենսափոխակառուցում, համաճարակաբանություն, առողջապահության տեղեկատվական համակարգեր, Երանական միջավայրի առողջապահություն եւ վարձագծային գիտություններ: 1999 թ. ՀԱՀ-ը նախատեսում է հասարակական առողջապահության երկրորդ տարվա դասընթացներ, որոնք ավարտելուց հետո կընդունվի հասարակական առողջապահության մագիստրոսի կոչում: Դիմումների ընդունման վերջին ժամկետը սույն թվականի մայիսի 2-ն է: Փաստաթղթերի ընդունման համար կանխավճարը դրամով կազմում է ԱՄՆ 10 դոլարին համարժեք գումար, որը թե՛ս է մուծել փաստաթղթերը հանձնելու: Դիմումների մուծելը կարելի է ստանալ ՀԱՀ-ի ընդունելության գրասենյակից: Հասցեն երեւան, Մարալ Բաղրամյան 40, 19 սենյակ, հեռախոս 27-16-29: Դիմողների վերջնական ընտրությունը կկատարվի 1998 թ. փետրվար ամսին: Բոլոր ուսանողները թե՛ս է ՀՀ կրթության եւ գիտության նախարարության հետ դաժանազոր համարժեք ավարտելուց հետո երեք տարի Հայաստանում մնալու եւ աշխատելու համար: ՀԱՀ-ը ուսուցական, կրթական, սեռային եւ ազգային խտրականություն չի ճանաչում:

ՀԱՍՏԱՌՈՑ

Իսրայելացի դատավորը կարգադրեց ձերբակալել Արգենտինայի դիկտատորին

Իսրայելացի դատավորը կարգադրեց ձերբակալել Արգենտինայի նախկին դիկտատոր Լեոպոլդո Գալթիերին, որը մեղադրվում է Արգենտինայում 1976-83 թթ.-ին հաղափայտ ընդդիմադիրների հետ «կեղտոտ դատաբանություն» 600 իսրայելացիների անհետացում գործում: 1984-ին Ֆոլկլենդյան դատաբանություն գործած հանցանքների համար Արգենտինայի ռազմական դատարանը Գալթիերին դատապարտել էր 12 տարվա բանտարկություն, սակայն 1989-ին ազատ է արձակել, հարողրում է «Ինտերնեցիոնալ հերալդ Տիբոլ»-ը:

Թուրքիա, Բեֆիր Յըլդիզին բանտարկություն է սղառնում

10 ԱՊՐԻԼ, «ԱԶՍՈՒԹՅՈՒՆ»: Թուրքիայի իշխող «Բարձրություն» կուսակցության անդամ Բեֆիր Յըլդիզի նկատվում էր Երանական միջավայրի առողջապահության ղեկավարում եւ կառավարում, կենսափոխակառուցում, համաճարակաբանություն, առողջապահության տեղեկատվական համակարգեր, Երանական միջավայրի առողջապահություն եւ վարձագծային գիտություններ:

մամբ այսօր ԱՄԿԱՐՅՈՒՄ դատավարություն սկսվեց հակաիսրայելական ցույցեր կազմակերպելու եւ հասարակական կարգ խախտելու մեղադրանքով: Բեֆիր Յըլդիզը եւ Թուրքիայում Իրանի դեսպան Ալի Ռեզա Բալայիին ելույթ են ունեցել ԱՄԿԱՐՅՈՒՄ արվարձաններից մեկում, Պաղեստինի «Ջիհադ» մահափորձի խմբակցության գինվորական դրոշմներով զարդարված բեմադրակալի վրա: Յըլդիզին սղառնում է 3-5 տարվա ազատազրկում:

Սղանվեց Բելգրադի ոսիկանադեղը

ԲԵԼԳՐԱԴ, 11 ԱՊՐԻԼ, ԱՐՄԵՆԻԱ: Այսօր առավոտյան Բելգրադում սղանվեց Սերբիայի ներքին գործերի փոխնախարար, Բելգրադի ոսիկանադեղի Ռադոլան Սոնյիչը: Ըստ ԻՏՍՆ-ՏՄՍՍ-ի հաղորդման, մայրաքաղաքի օդերանձաններից մեկում մի անհայտ անձնավորություն նրա վրա կրակ է բաց արել իննամիջոցով: Սոնյիչը տեղում մահացել է: Երկար տարիներ, ինչդեռ նույն են դիտողները, Սոնյիչը եղել էր Սերբիայի նախագահ Միլոսեվիչի զինակիցն ու վստահյալ անձը:

Այս փետրվար ամսին Հայաստանի ճարտարապետների միության վարչությունը «Հայաստանի Հանրապետության» դաստիարակյալ օրաթերթում հանդես եկավ հայաստանյայցի Երևանում կառուցվող Ս. Գրիգոր Լուսավորչի եկեղեցու վերաբերյալ Հայաստանի գրողների սանդեղինում ներկայացրած հոդվածների կառուցվածքով:

Մի քանի օր անց եկեղեցու մրցույթի ժյուրիի նախագահ ակադեմիկոս Վարդգես Հատրյանյանը «Ազգ» օրաթերթում մանրամասն և սղառի կերպով բացատրություններ փոխանակելով ժյուրիի կազմին ու ներկայացնելով նրա աշխատանքների քննարկումը:

նակցել է եկեղեցու կառուցման համար հայաստանյայցի նախագծերի մրցույթին, և ոչ թե ինքն է իրեն հայաստանյայցի մրցանակակիր, այլ համարյա ճարտարապետական և կոնստրուկտիվ անհատներին:

1. ք) Համբն Նաչատրյանը չի մասնակցել մրցույթին ոչ թե Սեփիան Բյուրջյանի մոտիվով, այլ Հայաստանից երկարատև բացակայելու դաստիարակչական վերադարձի հետևանքով: Հայրենի վերադարձից հետո ինքն իրեն վերջերս հույսով է լավագույն նախագծի հեղինակ:

2. ա) Սեփիան Բյուրջյանը համարյա ճարտարապետական և նրա սահմաններից դուրս ճանաչված վասակապետ ճարտարապետ է:

ժամադրանքային ընդունել են ժյուրիի որոշումը:

Կողմնակի դառն Նաչատրյանին հիշեցնել նաև հետևյալը:

- Երբ խոսք գնում է դեպի կառույցի մասին, երբեք որդեկապետային չի դրվում մեծադի ճակատի կամ 1 մ մակերեսը ճակատները համար ճակատիկ էմբոզիայի խնդիր, այլ դրվում է նրա ժապավանտապետական, հորինվածքային և գաղափարական նշանակության կարևորությունը:

- Այդուհանդերձ կազմելուց առաջ անհրաժեշտ է բարեխղճությամբ հավաստի: Ի դեպ, ճանաչելու կառուցման դաստիարակչական ներկայացված արժեքները:

Ճարտարապետին անվայել արարքների ծանուրությունից փուլ կգան նրա հենարանները

Միջոց հավասարի մակարդակները հարգելու մեր սկզբունքն է, սեղ ենք սքանաչում այս հողվածին, որի որոշակի դրույթներն ու ղեկավարները, հասկապես ինչ վերաբերում է դասակարգի որոշումն «արժանապատվությամբ ընդունելու» մասին ղեկավարը, չեն կհարմար: Բացի այդ կցանկանալի՞մ, որ հեղինակը բարոյախարակական մոտեցման փոխարեն խոսեր գործնական, աղաքույցների լեզվով:

բացին ամբողջությամբ:

Միևնույն ժամանակ տղազրկեց նաև ճարտարապետ Սեփիան Բյուրջյանի բաց նամակն ուղղված Գրողների միության նախագահ Հրանտ Մարտիրոսյանին, որում ճարտարապետը վերջինիս հրավիրում է իր արվեստանոց մոտիկից ծանոթանալու կառուցվող եկեղեցու նախագծին:

Մարտի 5-ին «Երեկոյան Երևան» թերթի լրագրողի հարցին Ամենայն հայոց կաթողիկոս Գարեգին Առաքինը իր հասակ է միանձանակ դասաստիարակ վերջինից որեք կառուցվող նախագծի վերաբերյալ եղած բոլոր անհամաձայնություններին և կատարած քննարկումներին:

Թվում էր, թե հարցն ամբողջապես տղառվեց, և մեր գործընկերները արավիցին սակայն ար մարտի 15-ին «Ազգ» օրաթերթում նորից լավեց «այստես կրկնված» այլընտրանքային նախագծերի հեղինակների ձայնը, ուր մասնավորապես կոչ էին անում ոչ ավել, ոչ դակաս բոլոր ճարտարապետներին, դեպի կառուցվող այրերին, մասնավորապես, ժողովրդին... քաղի իրենցից:

Այս առիթի 5-ին նորից «Ազգ» օրաթերթում նույն քննարկի շարք տղազրկեցին միևնույն ճարտարապետների հերթական վերադարձումները և գնահատականներն իրենց կողմից առաջարկվող և կառուցվող եկեղեցու նախագծի վերաբերյալ հրավիրվող բոլորին այս հարցով հանդես գալու մասով:

Չիմենով ոչ մրցույթի մասնակցից և ոչ էլ ժյուրիի անդամ, սակայն իմ մասնագիտական դասերը համարելով միջանակ այս հարցին, ուզում եմ դասախոսանել իրենց իսկ առաջարկած համեմատական վերադարձի մեթոդով:

1. ա) Սեփիան Բյուրջյանը մասնակցել է եկեղեցու կառուցման համար հայաստանյայցի նախագծերի մրցույթին, և ոչ թե ինքն է իրեն հայաստանյայցի մրցանակակիր, այլ համարյա ճարտարապետական և կոնստրուկտիվ անհատներին:

սարապետ է, որի հեղինակությամբ կառուցված թեկուզ միայն կամերային երաժշտության տունը բավական է հասկանալու, թե ում է վասակապետ կառուցել Երևանի Մայր եկեղեցին:

2. ք) Ինձ համեմայն դեռու հայտնի չէ Համբն Նաչատրյանի հեղինակությամբ կառուցված որեք շինություն, և դա իմ անտեղյակությունից չէ, այլ նշանակալից կառույցի բացակայությունից:

3. ա) Սեփիան Բյուրջյանի նախագիծը մի քանի մասնագիտական և նախաձեռնողների փուլ է անցել այդ բովում և մրցույթային:

3. ք) Համբն Նաչատրյանի նախագիծը միայն գրողների և լրագրողների կողմից է հնարավոր:

4. ա) Մամուլում չեմ հանդիպի որեք վերադարձի կամ կողմից արժանապատվության Սեփիան Բյուրջյանի կողմից վերադարձի ճարտարապետներին հասցնելին:

4. ք) Գնահատական այդ կառուցվող նախագծին Համբն Նաչատրյանը իրեն ճարտարապետ-դասավորի դեր վերադասելով, արհամարհելով իրավական, էթիկական և մասնագիտական բոլոր նորմերը, իրեն բույլ է արժանապատվություններ, որոնց ամբողջ ծանուցումը, դասելով օրեօր խստագույն և չափը կորցրած դաստիարակներից, հավանաբար լրջորեն չի էլ գիտակցում:

Այդ մասին է վկայում թեկուզ միայն այն հանգամանքը, որ նա արդեն «Բարձրագույն» է անում ոչ միայն Սեփիան Բյուրջյանի ներկայացրած նախագիծը, այլև նրա բոլոր մյուս անտեղյակությունները: Գովարանում է իր մեկնում և մրցույթին չմասնակցած նախագիծը, բողոքով չյնամեղով այս քայլի անբարոյականության մասին հանդեղ այն 3 հեղինակների, որոնք մասնակցել և արժեքները:

իր Չեք նվազից փոք է ուղիղ 4 անգամ:

- Ներկայացվող նախագծի սեյսմակայունության կամ նրա կործանման վերաբերյալ կանխատեսումները անելիս նենթ այն ինձեմեր-կոնստրուկտիվ-սկզբնաղբյուրի անունը, որը Չեք բյուրջյանի մեջ է գցել: Հակառակ դարազայում դոմ սեյսմիկ հավաստի կասարելու կամ եզրակացություններ անելու անհրաժեշտ դաստիարակություն և համադասավանդ գիտելիքներ չունեն:

- Ինձ, ոչ «տղիակ ձեռնոցներով» ճարտարապետի, Սեփիան Բյուրջյանի նախագիծը անչափ ոգևորում է: Այն համեմայն հայ ճարտարապետության ավանդույթների լուծված է զուտը, մոնումենտալ համահնչուն ճարտարապետական ձևերով, միևնույն ժամանակ խիստ արդիական հոգևոր կառույց է և իր ժողովրդի կարգադիր մեր հարգելի:

Երբանկախիցասակ Վազգեն Ա կարողիկոսին վերադրել Չեք համար ցանկալի մեկնարանություններն ամենակցն արտադրություն է, և անի որ կարողիկոսը մկաթի ունեք հասկառնես Սեփիան Բյուրջյանի նախագիծը, որը և հաստատել է իր ստուգադրությամբ:

Ամիտիլով ատվածը ուզում եմ նեղ, որ խոսքը նրա մասին չէ, թե մեր Երևանում ֆինանսադրությունից դուրս մտղիկ կան: Իհարկե ոչ: Սակայն, ճարտարապետների գործունեությունը խիստ անամենահասել է և դասանցում է մտղիկային բարձրագույն կեցվածք, ինչն էլ ընկած է ճարտարապետների համախարհային միության դրոշմախոսակ էթիկայի կողմնում, ուրի 1987 թ. միացել է նաև Հայաստանի ճարտարապետների միությունը:

ՆԱՐԵԿ ՍԱՐԳՍՅԱՆ,
Ճարտարապետ

Չարենցի հորեյանը նվազում է արժանահամանի 12 երկրներում

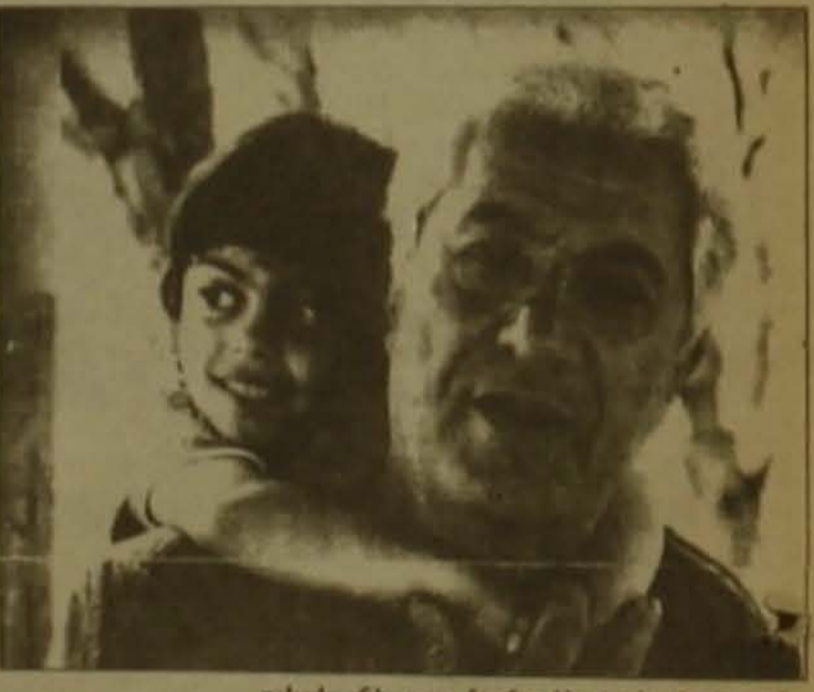
Երեւան, 11 ԱՊՐԻԼ, ԱՐՄԵՆՊԵՏ. Եղիշե Չարենցի ծննդյան 100-ամյակի առթիվ Հայաստանի արվեստի և ամուսնի վարդենի մասնակցությամբ զարի սերունդներին մեծ համերգ է տեղի ունենալու Լուսինեյում: Հայրենիքի հարմարում արվեստի, որ ԱՄՆ-ը միակ երկիրն է, որտեղ հարգանքի տուր է տրվելու մեծ քանակությամբ հիշատակներ: Լման երկրներ են կայանալու Միդիայում, Յունաստանում, Վրաստանում, Լիբանանում, Ֆրանսիայում, Ռուսաստանում, Ուկրաինայում և այլուր:

Գրամատիկականը մասնակցելու է քարոզի համախարհային փառատունին

Երեւան, 11 ԱՊՐԻԼ, ԱՐՄԵՆՊԵՏ. Առաջիկա ամսանը Թիբիլիսիում, Վրաստանի կառավարության հովանավորությամբ, կայանալու է քարոզի համախարհային փառատուն, որին հրավիրվել է նաև Երևանի Հայաստանի արվեստի մասնակցական դրամատիկական քարոզի: «Փառատունին կմասնակցեն Երևանից խաղաղության մեր երկու «Հուլիոս Կեսար» ու «Ռոմեո և Ջուլիետ» ներկայացումներով, և այս քարոզի սերունդ են գեղարվեստական ղեկավար Արմեն Խանդոկյանը: Այս քարոզի հյուրախաղեր կունենան նաև Մոսկվայում: Օրերը դեռ ծեփած չեն: Հայաստանի Հանրապետության և Ռուսաստանի Դաշնության մշակույթի նախարարությունների միջև կնվազ համագործակցության դրամատիկական քարոզի համախարհային փառատունը: Միջազգային համագործակցության կենտրոնի կողմից կազմակերպվող մեծ ժողովրդական ևս կենտրոնական մեր քարոզի վերջին գործում: Ծրագրել ենք բնագրել նաև օրս դասակարգի գործը»:

Շավիղ Գրիգորյանը 75 տարեկան

Ճեռակ մազերից զատ այլ աղաքույց չկա, բարեբախտաբար, ևս բովում է, թե ռա՝ ռա՝ 60-65-ամյա կլինի: Ի՞նչ կարող է անել: Բանիցս իրենց եմ լսել: «Երազում եմ աղբի 78 տարի ոչ միայն սեմեղու, այլև վաճառելու: Իրիսունեություն 2000-ամյակը: Դիմել էլ նախարարս մեկ տարի էլ եմ ավելացնում 79-ը, որ սեմեղն էլ վայելեմ նաև մեր հայրենիքում: Իրիսունեությունը մեծակամ կուն հայաստանցի 1700-ամյակը»:

Չեմ զարմանում, մասնավորապես որ ցանկությունն էլ, ինչոքս սեմեղն էլ, ոչ միայն մտղիկային է այլև իրականապես, ու ռա՝ Առաջիկա, որ օրս փարիսյան մալթր երազաններն էլ իրականանան: Իսկ այժմ ըստ երթյան...

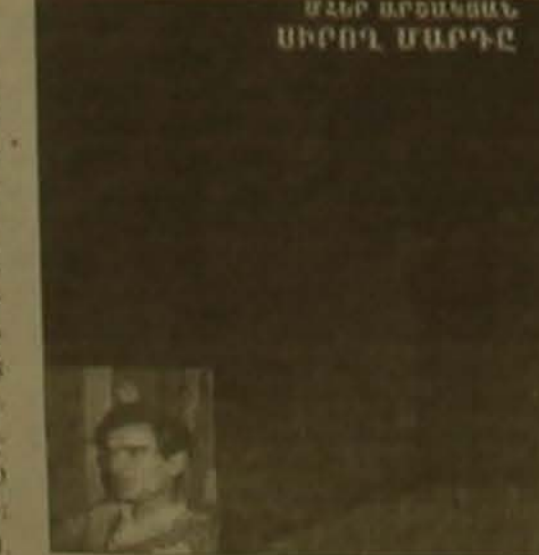
Շավիղ Գրիգորյանը քաղի բանասեր-գրականագետ լինելուց, իր գիտակցական ողջ կյանքը նվիրել է հայ բանահյուսության, մասնավորապես հայ-գուսանա-աւուղական գրականության և երգարվեստի ուսումնասիրությանը և դարձել այդ բնագավառի անհեռանալի անհեռանալի մասնագետ: Բավական է հիշել, որ նա 79 Գիտությունների ազգային ակադեմիայի Ս. Արեղյանի անվան գրականության ինստիտուտի հրատարակած հայ գրականության գիտական դասընթացի հայ աւուղական գիտական դասընթացի ղեկավար է: «Հայ հին գրականության երգերը» գիտական ծանրակշիռ մենագրությունը, ուսումնասիրելու արժեքավորելու հայ ակադեմիայի աւուղներ Սալմաստեցի Դուլ Հարությունի և Դավիթ Թեբեոյունի ժառանգությունը: Դուլի Թունայանի ծննդյան 100-ամյակի առթիվ գրած նրա գրությունն արժանացել է համախարհային «Գիտելիք» ընկերության խրատասանին: Գրել, տղազրել է «Կարոտի գինը» խորագրով դասակարգի ժողովածուն, ուներ փորձել անգամ դրամատուրգիայի աղաքույցները: Տասնյակ հողվածներ է տղազրել հայ մշակույթի հոյակապ գործիչների, մասնավորապես մեր նշանավոր երգի-կասարողների ու գուսանների Շեքսպիր, Շարա Տալյանի, Հավասու, Վ. Ասիականի, Ար. Գուլգարյանի, Հայրիկ Դազարյանի, Հովի, Գյուլգինի, Վ. Վարդանյանի, գուսաններ Ս. Չախարանի և Ռուբենի մասին: 70-78 թվականներին Շավիղ Գրիգորյանը հայկական հեռուստատեսությամբ վարում էր «Հայ գուսանները և նրանց արվեստը» միայն հաղորդաւուրը, որն արժանացավ լայն հասարակայնության շեք ընդունելությանը, իսկ 1983 թվականին նա գլխավորեց Գառնիում տեղի ունեցած ժողովրդական արվեստի հերթական երկուս իննամսեղ փառատունը: 1991 թվականին Շավիղ Գրիգորյանի նախաձեռնությամբ սեղծվում է «Հայ ժողովրդագուսանական երգ-երաժշտության և դրամատիկականացված անամբը», որն արդեն իսկ սկսելու էր իր համերգային գործունեությունը, բայց, ավելի, չկայացավ, ինչոքս նրա իրականություն չարձակ Չորագուրի ազգագրական գոտու մշակութային կենտրոնի սեղծման գաղափարը, որի սերունդ են գեղարվեստական ղեկավար Երևանյանի նախարարի նախագահության 1991 թվականի որոշումը: Այսօր էլ, երբ գնվել են բարեբախտ և անձուկեր անձինք, իրականություն կառուցան քարեկարի այդ երկու ազգագուստ երազաններն էլ:

Տեխնիկները կապրեն հավես

Ապրիլի 11-ին Խնկ-Աղոր մանկական գաղափարում նվազ գրի միջազգային օրը: Ցերեկային «Երեխաների կարուսել», կազմակերպվել էր Խնկ-Աղոր մանկական գաղափարի սերունդներից և այդ մշակութային օջախի ակտիվ ընթերցողների ուժերով:

«Տայ արշակին գնցում է պե՛տ»

«Ես որոշակի հեղանակով եմ վերաբերվում հայ արձակին, որն իր ճոխ լեզվի մեջ չի դադարում լինել առավել դասական լեզու, քան մշակութային», ասում է Միք Արաքյանը: Նրա կարծիքով, մեր արձակը փակ գիլի գրականություն է, և մշակութային առումով խիստ որոշակի մի գնցում է դե՛ս գիլիլը մեղմելու համար: «Աղորյուն» հրատարակությունում լույս ընծայված «Միտղ մարդը» վիդեոյի քս հեղինակի, կարծում է մասնող մարդու կերպարը, որն իր «խորին համոզմամբ չի եղել, թեքս բացատրությամբ Աղասի Արաքյանի կերպարների»:

Լույս տեսած անտեղյակությունը, Միքի վկայությամբ, մի արվեստի մեծախաղն է, որը չի հավաստում Աստուծո սակայն քրավում է նրա անհրաժեշտության մասին: Վիդեոյի գրվել է շարք 6 տարիս քննարկում (սկսվել է 1996-ին), և նստում Երևանի հիմնական կասեզրիաներից են սերը կրոնը և մակը: Ընդ որում, կրոնը գիտակցում է որդես ուսմունք, և անգի, քս Միքի «ուսմունքը ներառում է գաղաքում, իսկ քսն կրոնը դրձմասկ է»:

Միլիոն Արմենիա բանկի հաշվեկշիռը

հաշվադատական հաշվառման հավաքական (կոնտրոլացված)

ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

Բանկի եկամուտների և ծախսերի վերաբերյալ

Միլիոն Արմենիա բանկը առաջարկում է հետևյալ ծառայությունները՝

Ակտիվ	հազ. դրամ	հազ. դրամ
	31.12.96	31.03.97
1. Դրամական միջոցներ	711,989	1,106,861
ա) դրամով	89,521	38,114
բ) արժույթով	622,468	1,068,747
2. Հաշիվներ բորսայից բանկերում	294,515	2,045,836
ա) դրամով Կենտրոնական բանկում	39,335	40,864
դրամով այլ բանկերում	—	—
բ) արժույթով հանրադատությունում	2,773	30,901
արժույթով հանրադատությունից դուրս	252,407	1,647,621
արժույթով դրամային շուկայի վրա	139,543	326,450
Կենտրոնական բանկում	—	—
3. Արժեթղթեր, փայտամանկցություն	3,441,901	2,460,901
այդ բիլում Կենտրոնական կառավարման կառավարման	3,441,900	2,460,900
դրամային	—	—
4. Վարկային ներդրումներ	994,520	1,353,949
այդ բիլում արժույթով	993,599	1,206,238
5. Բանկերին տրված վարկեր	43,507	71,349
6. Դեպոզիտներ այլ բանկերում	25,000	—
7. Լիզինգ	—	—
8. Ֆակտորինգ	—	—
9. Հիմնական միջոցներ	985,633	981,655
10. Հատույթի հաշիվներ օտարական միջոցներ	53,369	87,137
11. Այլ ակտիվներ	54,286	360,540
12. Լախորդ արժեքների վնաս	790,495	790,495
Հաշվեկշիռ	7,514,758	9,258,723

ԱՆՎԱՆՈՒՄ	Լախորդ ժամանակացրան	Հաշվետու ժամանակացրան
Դրամական վարկերից և դեպոզիտներից ստացված եկամուտներ	9,901	1,641
Արժույթային վարկերից և դեպոզիտներից ստացված եկամուտներ	137,299	76,448
Ստացված կոմիսիոն գումարներ	207,686	91,148
Ծախսերի փոխհատուցումը հաճախորդների կողմից	—	—
Լիզինգից, ֆակտորինգից, սրասային գործառնություններից ստացված եկամուտներ	—	—
Արժույթային գործառնություններից ստացված եկամուտներ	88,914	45,873
Արժեթղթերով գործառնություններից ստացված եկամուտներ	208,441	201,587
Մասնավոր ծառայությունների դիմաց ստացված գումարներ	6,662	2,932
Լախորդում դադարեցված հաշիվներ դուրս գրված վարկի վերադարձում	—	—
Անցած արժեքների գործառնություններից ստացված եկամուտներ և կոմիսիոն գումարներ	—	—
Այլ եկամուտներ	33,689	8,648
այդ բիլում՝ ա) վարկերի դադարեցումից վերադարձված գումարներ	31,367	8,647
բ) —	—	—
Ընդամենը եկամուտներ	692,592	428,277

- Ընթացիկ հաշիվների սղասարկում
- Ավանդների և դեպոզիտների ընդունում
- Փոխանցումներ
- Ճանապարհային չեկերի առև և վաճառ
- Այլ չեկերի առև
- Ավտոմատ գանձարկային մեխանիզմների (բանկոմատներից) օգտագործում

Ընթացիկ հաշիվներ Կրեդիտային մնացորդի դիմաց եկուս չի վճարվում:

Խնայողական հաշիվներ ԳՂ դրամով խնայողական ցրահանց հաշիվների դիմաց վճարվում է տարեկան 9 % դրույաչափով:

ԱՄՆ դոլարով հաշիվների դիմաց՝ տարեկան 3 % դրույաչափով:

Ժամկետային ավանդների եկուսադրույուններ

Գումար (հազ. դրամ)	ԳՂ դրամով ավանդների տարեկան եկուսադրույուններ		
	1 ամիս	3 ամիս	6 ամիս
2,000-10,000	19,00	19,75	20,50
10,000-20,000	19,25	20,00	20,75
20,000 և ավել	19,50	20,25	21,00

Գումար	ԱՄՆ դոլարով ավանդների տարեկան եկուսադրույուններ			
	3 ամիս	6 ամիս	9 ամիս	12 ամիս
5,000-25,000	5,25	5,45	5,65	5,85
25,000-50,000	5,35	5,55	5,75	5,95
50,000 և ավել	5,45	5,65	5,85	6,05

Փոխանցումներ Անցումներ արժույթային հաշիվներ արժույթային հաշիվներ և 3000 ՀՀԴ:

Փոխանցումներ արժույթային հաշիվներ արժույթային հաշիվներ և 33 դրամով, առաջ գանձվում է գումարի 0,3 %, կամ նվազագույնը 12000 ՀՀԴ:

Եթե փոխանցման համար վճարվում է ԱՄՆ դոլարով, առաջ գանձվում է գումարի 0,5 %, կամ նվազագույնը 12000 ՀՀԴ:

Փոխանցումներ 33 արժույթային Տեղական բանկերին 33 դրամով փոխանցման դեպքում գանձվում է 1000 ՀՀԴ:

Լեռին փոխանցումներ Փոխանցումներ 33 դրամով և արժույթային Միլիոն Արմենիա բանկի հաշիվների միջև կատարվում են անվճար:

Գնված չեկեր Գնված չեկերի համար դադարում է 0,5 %, կամ նվազագույնը 4000 ՀՀԴ:

Ճանապարհային չեկերի վաճառք Եթե վաճառվում է 33 դրամով, առաջ գանձվում է գումարի 1 %-ը, կամ նվազագույնը 2000 ՀՀԴ:

Եթե վաճառվում է ԱՄՆ դոլարով, առաջ գանձվում է 1,25 %, կամ նվազագույնը 4000 ՀՀԴ:

Բանկի կողմից սահմանված դրամային բավարարման դեպքում կատարվում է նաև վարկային նետուսների սրամադրում:

Եկուսադրույուններն ու գնացուցակները միայն ուղղորդվում են համար են և կարող են փոփոխվել: Մեր ծառայությունների և գնացուցակների վերաբերյալ մանրամասն տեղեկությունների համար գանձահարել Հաճախորդների սղասարկման բաժին, հեռ. 58-70-95, 58-70-88:

ԱՆՎԱՆՈՒՄ	Լախորդ ժամանակացրան	Հաշվետու ժամանակացրան
Լեռնագրված միջոցների դիմաց դրամով վճարված եկուսներ	17,713	10,252
Լեռնագրված միջոցների դիմաց արժույթային վճարված եկուսներ	57,619	112,654
Վճարված կոմիսիոն գումարներ	3,488	3,852
Հաճախորդների համար ծախսեր	—	—
Լիզինգի, ֆակտորինգի, սրասային գործառնությունների գծով ծախսեր	—	—
Արժույթային գործառնությունների գծով ծախսեր	32,985	9,751
Արժեթղթերով գործառնությունների գծով ծախսեր	774	—
Ամորտիզացիոն հատկացումներ և մաշված	51,722	24,399
Մասնավոր վարկերի հնարավոր կորուստների դադարեցումից	54,450	21,751
Անցած արժեքների գործառնությունների գծով վճարված եկուսներ և կոմիսիոն գումարներ	—	—
Այլ ծախսեր	521,000	14,826
այդ բիլում՝ ա) արժույթային փոխադրման ծախսեր	17,701	12,120
բ) դրամային արժեքների ծախսեր	59,360	2,706
Ընդամենը 970	739,751	197,485
Արժույթային հաշիվների ֆոնդ	307,016	91,247
Գործողման ծախսեր	25,621	3,582
Այլ ծախսեր	380,524	77,761
այդ բիլում՝ ա) խմբին վճարված գումարներ	15,975	12,734
բ) գրասենյակային ծախսեր	29,046	20,164
Ընդամենը 971	713,161	172,590
Ընդամենը ծախսեր	1,452,912	370,075

ԲԱՆԿԻ ԳՈՐԾՈՒՆԵՆՈՒԹՅԱՆ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆՆԵՐՈՒՆ ԿԵՐԱԳՐՎՈՂ ԵԿԱՄՈՒՏՆԵՐ ԵՎ ԾԱՄԱՅԵՐ

ԱՆՎԱՆՈՒՄ	Լախորդ ժամանակացրան	Հաշվետու ժամանակացրան
Արժեթղթերի և փայտամանկցության գծով եկամուտներ	187	—
Արժույթային գործառնությունների գծով դրամային փոխարժեքային արժեքներ	—	—
Ստացված եկուսներ, տուգանքներ փոխհատուցումներ	—	—
Լախորդ արժեքների արժույթային	—	—
Լախորդում վնասներով դուրս գրված վարկի վերադարձում	—	—
Գրավի իրացումից ստացված եկամուտներ	—	—
Այլ եկամուտներ	—	—
Ընդամենը	187	0

ԱՆՎԱՆՈՒՄ	Լախորդ ժամանակացրան	Հաշվետու ժամանակացրան
Վճարված եկուսներ, տուգանքներ	25	—
Գանձման համար ոչ ռեալ դեբիտորական դրամային վնասներ	—	—
Արժույթային գործառնությունների գծով բացասական փոխարժեքային արժեքներ	—	—
Այլ ծախսեր	—	—
Ընդամենը	25	0
Հաշվետույին արժույթային (վնաս)	58,202	—
Հարկվող արժույթային	—	0

Ցուցանիշների անվանումը	%	Գումար (հազ. դրամ)
Եկուսային մասնաճանաչումներ	—	—
- վճարումներ ընդհանուր	—	0
- դաժնասային ֆոնդ	—	0
- կուսակցական ֆոնդ	—	0
- սղատման ֆոնդ	—	0
- բաժնեկատարների (փայտամանկցության) արժույթային	—	0
- այլ բաժնույուններ	—	0
- լրացված արժույթային	100,0 %	58,202
Ընդամենը	100,0 %	58,202

Պասիվ	Գումար	Գումար
1. Կանոնադրել կառուցված	2,437,600	2,437,600
2. Պահուսային ֆոնդ	—	—
3. Այլ ֆոնդեր	51,405	76,322
4. Հաճախորդների հաշիվների միջոցներ	2,572,185	3,919,939
այդ բիլում արժույթային	2,301,944	3,616,576
5. Թրքակից բանկերի հաշիվներ	31,197	19,582
6. Կազմակերպությունների, ձեռնարկությունների, ձեռնարկությունների դեպոզիտներ	127,584	1,074,420
7. Թաղամասերի ավանդներ	1,337,474	564,314
այդ բիլում արժույթային	1,325,384	554,314
8. Այլ բանկերից ստացված վարկեր	435,070	477,520
9. Ընթացիկ արժույթային	—	58,202
10. Կրեդիտներ և այլ դրամային արժույթային	503,420	597,544
15. Վարկային հնարավոր կորուստների դադարեցումային ֆոնդ	18,823	33,280
Հաշվեկշիռ	7,514,758	9,258,723

Հայաստանի Հանրապետության Կենտրոնական բանկի կողմից սահմանված բանկերի գործունեության կարգավորման ենթակա նորմատիվների հաշվարկ

Ցուցանիշների անվանումը	Սահմանված ենթակա նորմատիվներ	Տեսչական նորմատիվի փաստացի մեծությունը առ 1 ապրիլի 1997	Հավելված 1
Ընդհանուր կառուցված և ռեզերվներով կառուցված ակտիվների գումարների միջին սահմանային հարաբերակցությունը (և)	Նվազագույնը 5 %	65 %	53 %
Հիմնական կառուցված ակտիվների գումարների միջին սահմանային հարաբերակցությունը (և)	Նվազագույնը 3,25 %	66 %	60 %
Բարձր իրացվելի ակտիվների և ընդհանուր ակտիվների գումարների միջին սահմանային հարաբերակցությունը (և)	Նվազագույնը 25 %	71 %	71 %
Բարձր իրացվելի ակտիվների և ցրահանց դրամային արժույթային միջին սահմանային հարաբերակցությունը (և)	Նվազագույնը 30 %	142 %	148 %
Մեկ փոխառուի ռիսկի առավելագույն չափը (և 3)	Առավելագույնը 30 %-ը	23 %	27 %
Բանկի հետ կառուցված բոլոր անձանց գծով ռիսկի առավելագույն չափը (և 4)	Մինչև 1998 թ. հունվարի 1-ը՝ 100 %	0 %	0 %
Բանկի հետ կառուցված մեկ անձի գծով ռիսկի առավելագույն չափը (և)	Մինչև 1999 թ. հունվարի 1-ը՝ 10 %	0 %	0 %